

G. Biologia a kultura	539
G 1. Antropogeneza i jej kulturowe konteksty.....	541
Cechy „typowo ludzkie”?.....	544
Drzewa (czy krzaki?) genealogiczne.....	564
Hobbit z Indonezji.....	565
Miejsce narodzin człowieka.....	566
G 2. Ewolucja biologiczna a ewolucja kulturowa. Rasa a kultura.....	570
Gatunek – fakt czy hipostaza?.....	570
Tempo i kierunki ewolucji	576
Wielki Skok i naturalne eksperymenty.....	578
Rozwój jednostki a rozwój gatunku	586
Rasa jako fakt biologiczny i problem kulturowy	588
„Jedna kropla krwi”	592
Genetyka kultury i memetyka	595
Metafora kuchenna	597
Dzieci króla Salomona	598
Geny kulturowe	601
Metafora epidemiologiczna	606
G 3. Człowiek a środowisko naturalne	608
Między ekosystemem w komórcie a hipotezą Gai	609
Rośliny, zwierzęta, człowiek.....	616
Mit homo oecologicus i model Diamonda	619
Udomowienie, oswojenie, niewolnictwo.....	625
Zwierzęta i rośliny w otoczeniu człowieka: funkcje	631
Człowiek, który zjadł psa.....	633
Ekskurs: dziki na pasach.....	638
Polityczne zaplecze poglądów ekologicznych.....	639
Zwierzę prawdziwe, sztuczne i imaginacyjne.....	641
Na zakończenie: malownicze ogrody i ptaszki w Utrechcie	642

II. Kultura symboliczna – symbol w kulturze	645
II 1. Rodzaje i funkcje symboli	647
Etymologia i podstawowe określenia	648
Rodzaje znaków	651
Syntagma, paradygmat i ich otoczenie. „Niepoetyczne miejsce” i związane z nim kłopoty	655
Między słowem a zdaniem	662
O zdaniach „pełnych”, „niepełnych” i „minimalnych”	648
Między duchem i materią pośredniczy...	666
Tekst kultury	669
Pięć naiwnych pytań	670
Kto mówi?	671
Do kogo mówi?	675
Po co mówi?	677
O czym mówi?	681
Za pomocą czego mówi?	685
Trzy ekskursy	687
Pytania o pochodzenia języka	691
Po Adamie: język(i) Noego, jego synów i następców	696
II 2. Mowa i pismo	700
Wyobraźmy sobie...	700
Dostępność pisma	702
Ekskurs: jak wygląda spółnik?	706
Kto postawi na pismo?	707
Ekskurs: wrześnieowy poranek na dolnym Manhattanie	710
„Literatura” oralna	712
Perspektywa historyczna	713
Daleki Wschód	713
Grecja i Rzym	714
Żydzi i Biblia	716
Arabowie	718
Europa chrześcijańska	718
Późniejsza poezja oralna: romantyczni improwizatorzy i swobodna twórczość w teatrze	721
Ustne – pisane, miejsca wspólne i różnice	723
Ekskurs: barua a soldani	728
Dzieje pisma	730
Wreszcie – dźwięk	735
Ekskurs: kolacja u Fryderyka	736

Od piktogramów do alfabetu – ciąg dalszy	737
Akulturacja ortograficzna: stosowanie obcych systemów zapisu do rodzimego języka	740
Nuż w bżuhu Formacji Nieżywych Schabuff	743
Kierunek pisma	746
Ekskurs: dzieje jednego serduszka	747
Druk	749
Od Gutenberga do Zuckerberga – i co dalej?	754
II 3. Język(i) a kultura(-y). Inne systemy symboliczne	758
Język (konkretny) a kultura	759
...tak zwana hipoteza Sapira-Whorfa	762
Ekskurs: „Pani wic, kim ja jestem?” i „Dziecko mi zachorowało”	769
Kontekst „niski” i „wysoki”	772
Ekskurs: z życia zapożyczeń	774
Gramatyka i pragmatyka	777
Komunikacja niewerbalna i parawerbalna	778
Ekskurs: „figa”, „wał”, „fuck” i ich krewni	778
Próby systematyzacji	782
„Język klamic głosowi...”	783
Język migowy i jego zróżnicowanie	787
Koszulka Podsiadły a kody mieszane	790
Symbol „w węższym rozumieniu”	792
Symbol a przekład	799
Ekskurs: Madonny – „Nasza” i „Inna”	800
Jeszcze o dynamicę symboli	802
Ekskurs: dyplomacja jednej litery	804
Grupy symboli	804
Petryfikacja i konwencjonalizacja symboli	805
Ale „skąd się biorą” symbole?	806
I. Kultura i wartości	811
II 1. Wartości w kulturze: o czym mówimy?	813
Metafora jeździecka	820
Rodzaje wartości a wspólnota	821
Wartości kluczowe	830
„Życie jest lepsze niż śmierć”	830
„Zdrowie jest lepsze niż choroba”	837
„Wolność jest lepsza niż niewola”	838
„Dostatek jest lepszy niż ubóstwo”	840

„Edukacja jest lepsza niż ignorancja”	842
„Sprawiedliwość jest lepsza niż niesprawiedliwość”	844
Inne wartości	846
Czego tu brakuje?	852
Opozycje – dłuższa lista	854
„Prawy umysł”: próby uporządkowania wartości kluczowych	856
„...and no religion too”	858
Ekskurs: „Your Body May Be a Temple, But Mine’s An Amusement Park”	859
Źródła	862
12. Konfiguracje wartości i systemy moralne. Wzorce osobowe	866
Jeszcze o wartościach kluczowych	870
Podręczniki	873
Dwa wzorce	875
Etos rycerski	876
Ekskurs: kodeks Bożewicza (i nie tylko)	880
Etos mieszczański	883
Kwestia „etyki protestanckiej”	886
Trzy rodzaje etosu mieszczańskiego	887
Ekskurs: Pionierzy i spadkobiercy i ich holenderskie domy	889
Systemy wartości: trwałość, spójność, konflikty	889
Na zakończenie	892
13. Autorytet w kulturze. Teksty kanoniczne.	
Rola nauki w kulturze	894
Przekaz wartości	894
Funkcje społeczne autorytetu	896
Metafora radiowa	898
Ekskurs: na posiedzeniu Komisji Programowej	899
„...Czy ten, kto o tym mówić nie pozwala?” O autorytecie zamkniętym	901
Po drugiej stronie	902
Teksty kanoniczne	904
Próba typologii tekstów kanonicznych	911
Czemu nie <i>Moja walka</i> ?	914
Skarbnice tekstów	916
Ekskurs polski: Pieśnioksiąg Woronicza, lista Tazbira i ich byt fantomatyczny	917
Kanon artystyczny	921
Rola nauki w kulturze	925

Przemiany funkcji nauki a postęp	926
Ekskurs: campus i reszta świata	931
NOMA: agnostyk spotyka teologa	934
U mnie i u sąsiada: nauka, polityka, Polska	936
Na zakończenie	937
14. Sprzeciw w kulturze	939
Kierunek i cel sprzeciwu	943
Historyczne formy sprzeciwu	946
Anomia	951
Terroryzm	952
Ekskurs: samotnik-społecznik z Connecticut	953
Społeczne zaplecze kontestacji. Środowiska, pokolenia, centra i ich oddziaływanie	954
Masowość kontestacji	962
Uprawomocnienie kontestacji	963
Ekskurs: Make love <i>not</i> war, czy <i>Make love not war</i> ?	968
Krytyka kontestacji	969
Krytyka diagnozy: złudzenia kontestatorów	969
Krytyka środków: zamknięcie przez otwarcie	971
Krytyka rezultatów: pustelnia i supermarket	973
Powrót do naiwnego pytania	976
Historyczna perspektywa i trwałe rezultaty	977
Na zakończenie tego etapu... ..	979
J. Społeczne uwarstwienie kultury	981
J. Społeczne uwarstwienie kultury	983
Czyja jest ta kultura?	983
„Twoja mowa cię zdradza”	992
Ekskurs: Szczepku i Tońku w słowniku gwary	993
Czy Nikifor był artystą ludowym?	997
„Czy ma pan cywilną czapkę?”	1002
Kultura elitarna, czyli czyja?	1004
Ekskurs: jubileusz „Amadeusza”	1009
Od Teatru Dionizosa do Wembley Stadium i z powrotem	1014
Kultura popularna	1016
Szczególny przypadek muzyki	1019
Subkultury	1020
Piramida prosta, odwrócona i inne figury geometryczne	1024
<i>Pro domo sua</i> : kultura studencka	1026
Dzisiaj (a przynajmniej wczoraj)	1030

K. Dzieje wiedzy o kulturze	1033
K 1. Początki. Klasyfikacja. Orientacje historyczne	1035
Źródła i dopływy	1036
Nowy Świat	1040
Nieziemienniki historyczne	1044
Kilku prekursorów	1045
Lafitau	1045
Vico	1046
Rousseau	1048
Herder	1049
Antropologia nowoczesna: chronologia	1053
Ekskurs: Wiepersdorf i jego goście	1058
Wyprawy i badania terenowe	1063
Trzy (czy cztery) metafory	1068
Próby klasyfikacji	1069
Orientacje historyczno-porównawcze	1071
Ewolucjonizm	1072
Szkoła kulturowo-historyczna	1076
Ekskurs: „Kon-Tiki”, czyli naukowa empiria do kwadratu	1081
K 2. Funkcjonalizm. Szkoła „kultury i osobowości”	
Relatywizm. Strukturalizm	1083
Funkcjonalizm	1083
Funkcjonalizm klasyczny	1084
Opozycja wobec funkcjonalizmu (wewnętrzna i zewnętrzna)	1093
Franz Boas	1096
Antropolog na kozetce i w laboratorium	1099
Dalsze losy relatywizmu. Antropologia kognitywna i pokrewne tendencje	1108
Ekskurs: Pan Jerzy, jego osioł i żona	1114
Strukturalizm	1115
Lévi-Strauss... i kto jeszcze?	1126
K 3. „Naturalizm”. „Kryzys metanarracji” i co po nim	1131
Darwinizm społeczny	1132
Metafora sportowa	1133
Antropologiczne <i>habeas corpus</i>	1138
„Kryzys metanarracji”: poststrukturalizm, postmodernizm, dekonstrukcja i ich bliźni i dalsi krewni	1141
„Sokal Hoax”	1149

Zmiana (zanik?) przedmiotu	1151
Antropologia a religia	1157
Antropologia a polityka	1160
Różne „posty”, a zwłaszcza postkolonializm	1168
Komentarz subiektywny	1175
Próby unifikacji.....	1176
Konsiliencja.....	1177
Na zakończenie.....	1179
L. Perspektywy kultury współczesnej.....	1183
L. Perspektywy kultury współczesnej.....	1185
Antyutopie XX wieku i kwestia ich aktualności	1187
Główne tendencje: dialektyczna względna równowaga	1189
Globalizacja ⇔ lokalizacja oraz Mobilność ⇔ Zamknięcie	1192
Po jakiemu mówią w globalnej wiosce?	1197
Postmodernizm/relatywizm ⇔ fundamentalizm	1206
Maltuzjanizm ⇔ „Kornukopianizm”	1208
Szybkość ⇔ powolność	1210
Ekskurs: wiadomość o Hermaszewskim i reklamy w NBC	1212
Nowe produkty ⇔ stare firmy	1215
Tempo w sztuce	1218
Kult autentyku ⇔ Wszecobecność symulaków	1220
Tematyzacja ⇔ hybrydyzacja	1225
Kult osobowości ⇔ Ekstensje zmysłów i umysłu	1227
Inne cechy charakterystyczne kultury współczesne.....	1232
„Schizo...”	1235
Jeszcze raz metafora malarska.....	1238
Próba definicji składanej.....	1239
Na zakończenie.....	1241
Spis schematów, tabel, ilustracji i wykresów	1243
Spis ilustracji na wklejce	1244
Bibliografia wraz z notą bibliograficzną	1247
Sigła biblijne ksiąg, o których mowa w tekście	1278
Indeks nazwisk	1279